

ROMANIA
PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

EXPUNERE DE MOTIVE

Lege pentru promovarea identității culturale a regiunilor istorice din România

Cerințele care reclamă intervenția normativă:

De-a lungul timpului, în spațiul geografic care corespunde teritoriului actual al României, au existat mici formațiuni prestatale cu identitate culturală proprie, conturate îndeosebi în perioada medievală, generic denumite “țări” sau “ținuturi”, care se identificau în trecut prin teritoriu, locuitori și conducere/organizare proprie și păstrează actualmente caracteristici etnice și culturale distincte.

Pentru exemplificare indicăm Țara Bârsei, menționată în documente istorice în anul 1222, ca fiind o regiune istorică și etnografică din sud-estul Transilvaniei, donată de regele Ungariei cavalerilor teutoni pentru a apăra granița regatului.

Profilul etnografic al zonei s-a conturat în funcție de îndeletnicirile tradiționale ale locuitorilor (agricultură, păstorit, cărăușie și comerț), dar și de componența multietnică (români, sași, maghiari). Regiunea se definește prin elemente tradiționale specifice regăsite în portul popular tradițional, arte și meșteșuguri - importante centre de ceramică stabilite la Tohanul Nou și Brașov, țesături denumite “straie” prelucrate specific în “dârste”, instalații care îngroșau țesătura de postav, dar și în dispunerea așezărilor și arhitectura locală, care este rezultatul unui mix de influențe etnice și culturale românești, săsești și maghiare.

Dintre tradițiile și obiceiurile, care s-au perpetuat până în prezent, amintim: *Adunarea Junilor* (Junii Șcheieni din Brașov) , *Fărșangul* în Apața, dar și evenimente multietnice, cum ar fi *Burduhoaza/Baricajárs/Burtzel*, unul dintre obiceiurile comune

celor trei etnii din Țara Bârsei cunoscut și sub numele slav „Borița”, o varianta a călușarilor, întâlnită în Săcele.

Toate aceste aspecte relevă o identitate culturală unică a zonei, un patrimoniu material și imaterial consistent care necesită acțiuni concrete pentru punerea în valoare, conservarea și consolidarea sa.

Alte regiuni istorice cu identitate proprie etno-culturală se regăsesc pe teritoriul românesc sub denumirile de: Țara Crasnei, Moșilor, Amlășului, Făgărașului, Crișurilor, Mărginimea Sibiului, Ținutul Secuiesc, Țara Hațegului (în Transilvania), Țara Gilortului, Jaleșului, Lotrului, Argeșului, Muscelului (în Țara Românească), Vrancei, Neamțului, Dornei, Strășinețului (în Moldova), Ținutul momârlanilor (situat pe Valea Jiului), ș.a.

Deși prezintă interes din punct de vedere al valorii patrimoniale, aceste zone istorice sunt insuficient puse în valoare și promovate, iar măsurile pentru susținerea manifestărilor culturale specifice sunt ca și inexistente. În afara dimensiunii istorice a acestor regiuni, care a beneficiat de atenția cuvenită, nici o altă caracteristică a acestora nu este popularizată prin proiecte care să vizeze consolidarea identității culturale regionale.

Proiectul de lege transpune o parte din obiectivele culturale formulate de Ministerul Culturii prin Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2020. Strategia propune, ca obiectiv general, o mai bună protejare a patrimoniului cultural, bazată pe o cunoaștere a situației și a angajării de parteneriate eficiente (local-central și public-privat), dar și promovarea valorilor culturale locale, cu accent pe forme culturale specifice minorităților naționale și ale altor grupuri etnice de pe teritoriul României.

În aceeași linie de preocupări ale Ministerului Culturii se înscrie și misiunea Administrației Fondului Cultural Național al cărei scop este consolidarea identității culturale, cu respectarea diversității etnice și culturale, și promovarea acesteia ca factor de dezvoltare durabilă și de coeziunea socială.

Schimbări preconizate:

În scopul conservării și promovării valorilor patrimoniului cultural specific regiunilor istorice, prezentul proiect propune o serie de măsuri menite să încurajeze:

- colaborarea unităților administrativ - teritoriale în vederea susținerii specificului cultural și etnic al regiunilor istorice;
- conservarea și valorificarea din punct de vedere turistic a acestora;
- facilitarea exprimării culturale a minorităților naționale și a grupurilor etnice din regiunile istorice;
- finanțarea unor proiecte menite să crească accesibilitatea și să contribuie la valorificarea acestui patrimoniu cultural.

Împrejurările care reclamă intervenția normativă sunt determinate de inexistența unor surse de finanțare specifice pentru punerea în valoare a patrimoniului cultural

specific regiunilor istorice din România. În contextul în care în spațiul cultural există manifestări din ce în ce mai variate, evenimentele dedicate acestor zone istorice lipsesc sau sunt irelevante în lipsa unor măsuri și surse specifice de finanțare.

Forma de colaborare este prevăzută și de articolul 89 aliniatul 8 din Ordonanța de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul Administrativ, care prevede:

(8) Unitățile administrativ-teritoriale pot încheia între ele acorduri și pot participa, inclusiv prin alocare de fonduri, la inițierea și la realizarea unor programe de dezvoltare zonală sau regională, în baza hotărârilor adoptate de autoritățile deliberative de la nivelul acestora, în condițiile legii.

Prin reglementările propuse, se preconizează creșterea numărului de evenimente culturale specifice regiunilor istorice și evidențierea potențialului turistic al regiunilor istorice, aspecte care vor contribui la dezvoltarea durabilă a acestor regiuni.

Aspecte referitoare la implicații bugetare:

Proiectele vor fi finanțate prin intermediul Ministerului Culturii, prin Administrația Fondului Cultural Național, fond constituit pentru finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor culturale. Sumele necesare pot fi alocate în cadrul Capitolului 5000, Grupa 51, TITLUL VI TRANSFERURI ÎNTRE UNITĂȚI ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE a bugetului de stat din sumele încasate din taxa pe valoare adăugată sau din alte surse de finanțare identificate pentru Fondul Cultural Național.

Valoarea maximă eligibilă anuală a proiectelor aprobate în baza prezenței legi se va calcula astfel: 5% din valoarea salariului minim brut înmulțit cu numărul de cetățeni ai unităților administrativ-teritoriale asociate în entitatea beneficiară. Această alocare este necesară deoarece România are în prezent una dintre cele mai mici alocări din UE în ceea ce privește conservarea patrimoniului cultural. Foarte multe regiuni ale României au un imens potențial turistic neexploatat în care ar trebui să se investească. În cadrul Uniunii Europene peste 300 mii de oameni lucrează în sectorul patrimoniului cultural, iar valoarea serviciilor furnizate direct sau indirect prin valorificarea patrimoniului cultural este estimată la 200-300 miliarde euro în 2018.

În numele inițiatorilor:

Tudor - Vlad Benga,
Deputat